

Utlåtande 2017:233 RI (Dnr 106-1730/2016)

Se över stadens lokala alkoholförbud

Motion (2016:116) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Jonas Naddebo m.fl. (alla C) föreslår i en motion att kommunfullmäktige beslutar att se över stadens lokala alkoholförbud i syfte att slopa generella alkoholförbud och istället bekämpa beteende som skapar otrygghet.

I Stockholms stads lokala ordningsföreskrifter ges kommunen rätt att närmare reglera vad som gäller för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Alkoholkonsumtion som medför störningar på offentliga platser är både en ordningsfråga och en alkoholpolitisk fråga.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Norrmalms stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Polismyndigheten i Stockholm.

Stadsledningskontoret anser att nuvarande lokala alkoholförbud, med möjlighet att ange specifika tider då förbudet gäller, inte nämnvärt torde begränsa allmänhetens möjligheter till trevlig samvaro och rekreation i stadens

offentliga miljöer. Om Stockholms stad skulle införa ett liknande förbud som i Malmö i stadens lokala ordningsföreskrifter ser stadsledningskontoret ett behov av en översyn över de lokala ordningsföreskrifterna för att utreda frågan vidare.

Socialnämnden delar uppfattningen om att det är viktigt att upprätthålla trygga och levande stadsmiljöer, men ställer sig tveksam till att en huvudregel som uttrycker förbud vid misskötsel löser de i motionen beskrivna problemen på ett bättre sätt än stadens nuvarande ordningsföreskrifter om alkoholförtäring.

Norrmalms stadsdelsnämnd konstaterar att alkoholförbud är ett verktyg för polisen i sitt uppdrag att upprätthålla ordning på platser som präglas av otrygghet och brottslighet och anser inte att de generella förbuden mot alkohol ska tas bort.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig inte bakom motionärernas förslag om att slopa generella alkoholförbud då de är ett verktyg i det trygghetsskapande arbetet. Däremot kan nämnden se att det behövs mer resurser från polisens sida för att se till att förbuden efterlevs.

Södermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till motionen om att en översyn av de lokala alkoholförbuden genomförs då alternativa bestämmelser för hur alkohol får förtäras utomhus för att öka känsla av trygghet bland stadens invånare välkomnas. Nämnden anser dock att alkoholförbud även fortsättningsvis ska gälla på vissa platser, till exempel på alla skolgårdar och i lekparken.

Polisregion Stockholm anser att lokala alkoholförbud är en mycket viktigt förutsättning för polisens arbete mot alkoholrelaterade ordningsstörningar och brott samt för polisens trygghetsskapande arbete i den offentliga miljön. Vidare konstateras att ett ersättande av lokala alkoholförbud med en lagstiftning som går att använda först då ett ordningsstörande eller brottsligt beteende i kombination med intag av alkohol är påbörjat inte är brottsförebyggande och trygghetsskapande.

Mina synpunkter

Stockholm ska vara en stad där alla människor känner sig trygga – oavsett var man bor eller befinner sig. Våra stadsmiljöer måste kännas trygga och levande för stockholmare och besökare i alla åldrar, då krävs bred samverkan för att utveckla det trygghetsskapande arbetet.

Motionärerna föreslår att nuvarande lokala alkoholförbud ska avskaffas för att ersättas med en huvudregel som istället uttrycker förbud mot alkohol först vid misskötsel. Motionen antyder att polisen efterfrågar en sådan förändring. Men Polisregion Stockholm tillbakavisar tydligt detta i sitt remissvar: förändringen skulle försvaga det nuvarande systemets förebyggande verkan. I remissvaret framhåller Polisregion Stockholm att de lokala alkoholförbuden är en mycket viktig förutsättning för polisens arbete mot alkoholrelaterade ordningsstörningar och brott samt för det trygghetsskapande arbetet i den offentliga miljön. En förändring skulle hindra polisen från att agera förebyggande för att avvärja ordningsstörningar. Jag delar den uppfattningen och vill inte riskera att polisens medel försämras. Flera alkoholförbud gäller nattetid mellan 00.00-07.00, ett tidsspann då polisens verktyg bör förbli intakta.

Ett viktigt förtydligande är dock att lokala alkoholförbud inte är någon universallösning för störningsproblem. Att de finns på utvalda platser innebär inte att behovet av att vidareutveckla andra trygghetsskapande åtgärder blir mindre. Staden behöver arbeta i bred samverkan för att skapa en levande stad där alla kan känna sig trygga i offentliga miljöer.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2016:116) av Jonas Naddebo m.fl. (alla C) om att se över stadens lokala alkoholförbud bifalls.
2. Därutöver anför följande.

Motionens övergripande syfte är att staden ska inrikta sig på att bekämpa beteende som skapar otrygghet. Dagens ordning baseras på generella förbud där en stor majoritet beläggs med ett förbud för att en minoritet inte sköter sig. Vi hävdar, i likhet med vad Södermalms kommunpolis lyfter fram i lokal media, att de många lokala alkoholförbuden bör ersättas med en huvudregel som uttrycker förbud mot alkohol vid

misskötsel. Det är svårt att införa nya totalförbud hävdar polisen på Södermalm, i synnerhet för dem som har picknick och dricker vin och som inte orsakar problem.

I Malmö är det förbjudet att dricka alkohol om ”förtäringen föranleder olägenhet i fråga om ordning och nykterhet”. Det är en regel som, om den infördes i Stockholm, skulle ge polisen möjlighet att avgöra vilka som ska få dricka ute i parkerna. Det skulle då bli prioriterat att ingripa mot människor som stör och skapar otrygghet.

Vi vill inte skapa eller behålla förbud som missgynnar en levande stadsmiljö och ger en icke tillåtande atmosfär. Detta strider mot vår vision om att trygghet och trivsel skapas av levande stadsmiljöer med mycket liv och rörelse. Därför anser vi att en översyn av de lokala alkoholförbuden bör genomföras i staden. Södermalms stadsdelsförvaltning har tidigare gjort en utredning om lokala alkoholförbud som är aktuell även i dag. Utredningen konstaterar bland annat att underlag från polisen visar att det inte finns ett entydigt samband mellan parker med alkoholförbud och färre ordningsstörningar än övriga parker. Däremot leder det ofta till att problemen flyttar till annan oönskad plats. Förvaltningens erfarenhet är snarar att det dyker upp nya ”problemparker” när förbud införts i de gamla. Den rimliga slutsatsen är att genomföra insatser som har större möjligheter att minska ordningsstörningarna i parker än lokala alkoholförbud, till exempel genom det brottsförebyggande arbetet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 18 oktober 2017

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) med hänvisning till Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I Stockholms stads lokala ordningsföreskrifter ges kommunen rätt att närmare reglera vad som gäller för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Alkoholkonsumtion som medför störningar på offentliga platser är både en ordningsfråga och en alkoholpolitisk fråga.

Jonas Naddebo m.fl. (alla C) föreslår i en motion att kommunfullmäktige beslutar att se över stadens lokala alkoholförbud i syfte att slopa generella alkoholförbud och istället bekämpa beteende som skapar otrygghet. I motionen framförs behovet av att skapa trygga stadsmiljöer genom att motverka otrygghet till följd av missbruk på offentliga platser i staden. Motionen beskriver en negativ utveckling i form av allt fler otrygga miljöer relaterade till missbruk, och det framhålls att de lokala alkoholförbud som idag finns på utpekade platser i staden inte har stöd som en trygghetsskapande åtgärd.

I motionen beskrivs att en sådan regel skulle ge polisen möjlighet att avgöra vilka som får dricka ute i parkerna och motionärerna menar att det då skulle bli prioriterat att ingripa mot människor som stör och skapar otrygghet, utan att sätta dit människor som bara vill ha en picknick och dricka ett glas vin.

Kommunfullmäktige föreslås besluta:

att se över stadens lokala alkoholförbud i syfte att slopa generella alkoholförbud och istället bekämpa beteende som skapar otrygghet

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Norrmalms stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Polismyndigheten i Stockholm.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms offentliga rum ska vara av hög kvalitet och erbjuda stadsmiljöer som är inbjudande, trygga och levande. Trygghets- och trivselskapande insatser och det förebyggande arbetet genomförs regelbundet i samverkan mellan polisen, stadens

uppsökande yrkesgrupper och socialtjänst. Detta för att nå kommunfullmäktiges mål 1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla och kommunfullmäktiges mål 1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar.

I Stockholms stads lokala ordningsföreskrifter ges kommunen rätt att närmare reglera vad som gäller för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Alkoholkonsumtion som medför störningar på offentliga platser är både en ordningsfråga och en alkoholpolitisk fråga.

Stadsledningskontoret har undersökt möjligheterna att införa ett liknande förbud som finns i Malmö, där det är förbjudet att dricka alkohol om ”förtäringen föranleder olägenhet i fråga om ordning och nykterhet”. Utöver detta förbud finns även i Malmö lokala ordningsföreskrifter som definierar platser och tider då alkoholkonsumtion inte är tillåtet, motsvarande vad som gäller i Stockholm.

Enligt ordningslagen får Stockholms stads lokala ordningsföreskrifter inte reglera något som redan är reglerat i lag eller annan författning. Idag finns det ett antal brott som ger polisen befogenheter att ingripa vid störande beteende, till exempel olaga hot, ofredande, sexuellt ofredande, förolämpning, förargelseväckande beteende och skadegörelse. Särskilt förargelseväckande beteende, d.v.s. att föra oljud på allmän plats eller offentligt bete sig på ett sätt som är ägnat att väcka förargelse hos allmänheten, skulle kunna täcka in det beteende som avses att motverkas av den lokala ordningsföreskriften.

Om ett beteende ej är tillräckligt för att benämnas som en brottslig gärning i lagens mening, skulle staden kunna definiera dessa i de lokala ordningsföreskrifterna. Detta skulle utöka polisens befogenheter att ingripa när sådana beteenden uppkommer. Däremot blir det nödvändigt att tydligt definiera vilka otillåtna beteenden och situationer som avses, för att polismyndigheten ska ha juridiskt stöd för sitt ingripande. Stadsledningskontoret ser annars risken för att föreskrifterna ur juridisk synpunkt öppnar för gråzoner där risken finns att det uppstår godtyckliga bedömningar från situation till situation. Risken är vidare att det beteende som avses redan är reglerat enligt något av de tidigare nämnda brotten.

De lokala ordningsföreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Det bör tas i beaktande om det är stadens uppgift att begränsa ett beteende som inte anses allvarligt nog för att inrymmas i relevanta brottsbeskrivningar utan att det skulle kunna ses som en obefogad inskränkning. Eventuella ändringar av de lokala ordningsföreskrifterna ska anmälas till länsstyrelsen som sedan har möjlighet att upphäva föreskrifter som strider mot lag. Utöver detta har allmänheten möjlighet att begära laglighetsprövning.

Stockholms stad bedriver ett aktivt arbete för att säkerställa att alla stockholmare ska känna sig trygga i boendemiljön och i sin stadsdel. Ett väl fungerande samarbete mellan polisen, stadens uppsökande yrkesgrupper och socialtjänst är en nyckelfaktor för att skapa ordning och trygghet i stadens offentliga rum.

Alkoholförtäring är starkt relaterat till våld och andra negativa sociala följder, inte minst för barn och unga. Ur ett folkhälso- och brottsförebyggande perspektiv är det därför angeläget att förebygga hög alkoholkonsumtion bland alla åldrar. Ett föreby-

ggande arbete mot våld i offentliga miljöer kan handla om att minska tillgång på alkohol, minska situationer som provocerar och skapa överblickbarhet. Ett platsbaserat eller ett så kallat hot spot-arbete kan vara ett sätt att skapa ramarna för arbetet. Här fyller stadens nuvarande ordningsföreskrifter om alkoholförtäring en viktig funktion som en förebyggande insats för alla stadens invånare.

Stadsledningskontoret anser att nuvarande lokala alkoholförbud, med möjlighet att ange specifika tider då förbudet gäller, inte nämnvärt torde begränsa allmänhetens möjligheter till trevlig samvaro och rekreation i stadens offentliga miljöer. Om Stockholms stad skulle införa ett liknande förbud som i Malmö i stadens lokala ordningsföreskrifter ser stadsledningskontoret ett behov av en översyn över de lokala ordningsföreskrifterna för att utreda frågan vidare.

Stadsledningskontoret föreslår att motionen anses besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2017 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar uppfattningen om att det är viktigt att upprätthålla trygga och levande stadsmiljöer, som människor i alla åldrar ska kunna och vilja besöka. Staden samverkar på bred front med målet att det offentliga rummet ska vara tryggt och säkert.

Alkoholkonsumtion som medför störningar på offentliga platser är både en ordningsfråga och en alkoholpolitisk fråga. En tidigare genomförd uppföljning av stadens ordningsföreskrifter visade att ett generellt förbud mot alkoholförtäring förbättrar möjligheterna att upprätthålla ordningen i det offentliga rummet och är ett bra verktyg för polisen att ingripa, även när det inte föreligger ordningsstörningar.¹ En viktig förutsättning för att förbud och regler ska följas och få önskad effekt är att polisen har resurser att arbeta uppsökande och vid behov ingripa snabbt, så gäller även för ordningsföreskrifterna i staden. Det är även viktigt med tydlig information om gällande föreskrifter, så att allmänheten känner till var det är förbjudet att dricka alkohol.

Alkoholförtäring är starkt relaterat till våld och andra negativa sociala följder, inte

¹ Kommunfullmäktiges beslut om alkoholförbud,
<http://www.stockholm.se/KulturFritid/Park-och-natur/Alkoholforbud/>

minst för barn och unga. Ur ett folkhälso- och brottsförebyggande perspektiv är det därför angeläget att förebygga hög alkoholkonsumtion bland alla åldrar. Ett förebyggande arbete mot våld i offentliga miljöer kan handla om att minska tillgång på alkohol, minska situationer som provocerar och skapa överblickbarhet. Ett platsbaserat eller ett så kallat hot spot-arbete kan vara ett sätt att skapa ramarna för arbetet. Här fyller stadens nuvarande ordningsföreskrifter om alkoholförtäring en viktig funktion som en förebyggande insats för alla stadens invånare. Utifrån det förebyggande perspektivet är förvaltningen angelägen om att polisen och stadens uppsökande yrkesgrupper alltid reagerar och agerar vid alkoholkonsumtion bland barn och unga. Förvaltningens erfarenhet är att en nyckelfaktor i ett förebyggande arbete för att skapa ordning och trygghet i stadens offentliga rum är ett väl fungerande samarbete mellan just polis, stadens uppsökande yrkesgrupper och socialtjänst.

Sammantaget ställer sig förvaltningen tveksam till att en huvudregel som uttrycker förbud vid misskötsel, liknande den i Malmö, löser de i motionen beskrivna problemen på ett bättre sätt än stadens nuvarande ordningsföreskrifter om alkoholförtäring. Polisen har redan med nu gällande lagstiftning och föreskrifter möjlighet, rätt och skyldighet att vidta åtgärder för att upprätthålla ordning och ingripa mot människor som stör och skapar otrygghet.

Förvaltningen ser inte heller att nuvarande föreskrifter begränsar allmänhetens möjlighet till umgänge och rekreation i stadens offentliga miljöer.

Med anledning av ovanstående anser förvaltningen att det förslag som ställs i motionen ska avslås och föreslår att socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 april 2017 att remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Pensionärsrådets synpunkter

Pensionärsrådet framför att det är av god ordning att ändamålsenliga regler skapas och regelbundet ses över för att underlätta myndighetssamverkan. Det underlättar också för allmänheten att enkelt ta till sig gällande lokala bestämmelser, förutsatt att detta också skapar bättre förutsättningar för ingripande från polismyndighet

Pensionärsrådet anser att säkerhet och trygghet på allmän plats ska vara vägledande, så att allmänheten obehindrat kan vistas på allmän plats utan att bli antastad.

Pensionärsrådet stöder mot den bakgrund tanken att ersätta lokala alkoholförbud med en huvudregel enligt motionens förslag, som istället uttrycker alkoholförbud vid misskötsel, men att en sådan regel också täcker in allmänt stök, narkotikaförsäljning och

andra beteenden som skapar otrygghet. Detta får dock inte leda till en förslappning av övervakningen av alkoholbruket på offentliga platser.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I förvaltningens samverkan med lokalpolisområde Norrmalm pågår en ständig dialog om att identifiera insatser och åtgärder för att minska brottsligheten och öka tryggheten på de mest utsatta platserna inom stadsdelsområdet. Framförallt i Klaraområdet bedrivs ett strategiskt trygghets- och säkerhetsarbete av förvaltningen och kommunpolisen tillsammans med andra berörda förvaltningar, större fastighetsägare i området (Hufvudstaden och Jernhusen), City i Samverkan, SL och MTR. Tillsammans identifieras utsatta platser, situationer och fenomen som orsakar otrygghet eller brottslighet, samt vilka åtgärder som är möjliga och lämpliga för att hantera problemen. Situationella åtgärder utförs, som att bygga bort prång kända för drogförsäljning och att belysa utsatta platser. Även riktade personella insatser initieras på strategiska platser i samverkan mellan polis och aktörer i samverkansforumet som exempelvis ungdomsjouren eller City i Samverkan. Ett verktyg för polismyndigheten, för att upprätthålla ordningen inom Klaraområdet, är även det rådande alkoholförbudet. Inom samverkansforumet Platssamverkan Klara har behovet lyfts av att även utöka det befintliga alkoholförbudet i området, för att göra citykärnan mindre attraktiv som samlingsplats för alkoholmissbrukare.

Med stöd av lagen om omhändertagande av berusade personer m.m. (1976:511), förkortat LOB, har polisen och ordningsvakt rätt att omhänderta en berusad person, som inte kan ta hand om sig själv eller annars utgör en fara för sig själv eller andra. Alkoholförbudet på platser där trygghets- och säkerhetsproblematiken är omfattande ger dock utökade möjligheter att förverka alkohol och ingripa innan personen blir så pass berusad att ett LOB-omhändertagande krävs.

Även för andra aktörer än polisen är ett alkoholförbud en viktig parameter i förutsättningarna att upprätthålla ordning och trygghet inom sitt område. Förtäring av alkohol kan vara olämpligt på vissa platser även utan att det sker i strid mot ordning och nykterhet. Med slopade alkoholförbud innebär det att alkohol skulle kunna förtäras på olämpliga platser, som på kyrkogårdar och vid lekplatser och skolor. Slopas det generella förbudet krävs det därmed polisiära resurser för att bedöma varje gång någon dricker alkohol.

Kyrkorna eller ordningsvakter kan därmed inte själva hänvisa till stadens ordningsföreskrifter för att avvisa individer som dricker på olämpliga platser utan blir beroende av polisiära resurser för att bedöma lämpligheten i alkoholintaget.

Frågan om alkoholförtäringförbud måste givetvis vägas mot allmänhetens intresse av att kunna använda stadens parker och grönområden för pick-nick och liknande rekreationsaktiviteter som kan innefatta förtäring av alkohol.

Förvaltningens ställer sig negativ till förslaget att se över alkoholförbuden i de lokala ordningsföreskrifterna i syfte att slopa dem. Förvaltningen föreslår att motionen ska avstyrkas.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 april 2017 följande.

1. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Ersätтарыttrande gjordes av Erik Sihlberg (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Tapani Juntunen (M) som instämde i ersätтарыttrande gjort av Centerpartiet.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Skärholmen har idag alkoholfria zoner (se bilaga 2). Vissa av dessa platser har totalt alkoholförbud och andra har tidsbegränsat alkoholförbud. Förvaltningen delar inte motionärernas förslag om att slopa generella alkoholförbud. De är ett verktyg i det trygghetsskapande arbetet. Förvaltningen anser att förbudsområden ger en tydlighet för såväl polis som medborgare som har för avsikt att dricka alkohol offentligt. Förvaltningen ser dock att det behövs mer resurser från polisens sida för att se till att förbuden efterlevs. Vad gäller att bekämpa beteenden som skapar otrygghet finns idag stöd i lagen i form av lagen om omhändertagande av berusade personer (LOB) och polislagen § 13 . När de befintliga alkoholzonerna togs fram gjordes också en bedömning av platser där alkohol kan intagas under del av dygnet, som badplatser där invånare kan avnjuta till exempel en picknick med alkohol fram till klockan 22:00.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 6 april 2017 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (alla M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Fredrik Lindstål (C) och Leif Kroon (KD) som hänvisade till reservation anförd av Moderaterna.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 mars 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning att en översyn av de lokala alkoholförbuden bör genomföras i staden.

Många klagomål och medborgarförslag med krav på alkoholförbud på olika platser på Södermalm har kommit till förvaltningen. Den allmänna uppfattningen i dessa förslag har varit att lokala förbud kan förhindra störningar.

Flera av stadsdelsområdets parker har alkoholförbud liksom alla skolgårdar och lekparkar. Förbudet att dricka spritdrycker, vin och starköl i parker gäller vanligen dygnet runt, men på en del platser gäller förbudet mellan kl 22.00–07.00. Ett alkoholförbud gäller även dem som har picknick och dricker vin och som inte orsakar störningar eller problem.

Polisen har, enligt gällande lagstiftning möjlighet, rätt och skyldighet att vidta åtgärder för att upprätthålla ordning och kontrollera att föreskrifter följs. Exempelvis har polisen alltid befogenhet att beslagta och hålla ut alkohol som tillhör ungdomar under 18 år oavsett om det råder alkoholförbud eller inte på platsen.

Förvaltningen har tidigare gjort en gedigen utredning om lokala alkoholförbud, som är aktuell även i dag. I den utredningen kunde det bland annat konstateras att underlag från polisen visade att det inte finns ett entydigt samband mellan parker med alkoholförbud och färre ordningsstörningar än övriga parker. Däremot leder det ofta till att problemen flyttar till annan önskad plats. Ett belägg för detta skulle kunna vara att det dyker upp nya ”problemparker” när förbud införts i de gamla, vilket är förvaltningens erfarenhet.

I förvaltningens tidigare utredning kunde det också konstateras att besluten om förbud fattats utifrån ett kortsiktigt perspektiv, allt eftersom problemen i vissa parker blivit för besvärande. Det har inte blivit någon medveten helhetslösning av situationen.

Förvaltningens hållning är att det är bättre att i första hand genomföra insatser som har större möjligheter att minska ordningsstörningarna i parken än lokala alkoholförbud, till exempel genom det brottsförebyggande arbetet. På Södermalm genomförs det via den så kallade Söderandan. I arbetet ingår samverkan med kommunpolisen. Söderandan driver även ett långsiktigt arbete. En arbetsgrupp bestående av ett tjugotal aktörer som stödjer personer med missbruksproblem träffas regelbundet för att samverka kring insatser för missbrukare, som är motiverade, att komma ur sitt missbruk. Förvaltningens uppsökare och socialförvaltningens uppsökarteam besöker olika platser där missbrukare samlas och lämnar regelbundet rapporter till socialtjänsten.

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning att en översyn av de lokala alkoholförbuden vore bra. Alternativa bestämmelser för hur alkohol får förtäras i parker och liknande för att öka känsla av trygghet bland stadens invånare välkomnas.

Ett exempel på en alternativ lösning för hur alkohol får hanteras är den som finns i Malmö. Den innebär att alkohol får drickas utomhus om personen sköter sig. Polisen har möjlighet att avgöra vilka som ska få dricka alkohol ute i parken och kan ingripa mot dem som dricker så mycket att de skapar en känsla av otrygghet. Modellen i Malmö bör utredas för att se om den är möjlig att använda även i Stockholm. Förvaltningen anser dock att alkoholförbud även fortsättningsvis ska gälla på vissa platser till exempel på alla skolgårdar och i lekparkar.

Förvaltningen samverkar genom Söderandan med polismyndighetens lokalpolisområde Södermalm. Kommunpolisen där uppger att polisen på Södermalm skulle kunna uppnå samma effekt som i Malmö med motsvarande bestämmelser. Enligt kommunpolisen uppger polisen i Malmö att lydelsen av deras lokala ordningsstadga ger dem mycket goda möjligheter att upprätthålla ordningen och tryggheten på stadens allmänna platser.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Polisregion Stockholm

Polisregion Stockholms yttrande daterat den 25 april 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Polisregion Stockholm har sedan många år problem med våldsbrott och ordningsstörningar kopplade till den offentliga miljön i kombination med överkonsumtion av alkohol. Forskning visar att vid 70-80 % av anmälda våldsbrott är målsägande eller gärningsperson påverkad av alkohol. Utöver detta tillkommer även inslaget i gatumiljön av de personer som har ett långt utvecklat missbruka av alkohol och som offentligt missbrukar alkohol och genom detta påverkar den upplevda tryggheten för stora grupper av medborgare.

Lokala alkoholförbud jämfört med berusning straffbar i samband med misskötsel

Syftet med lokala alkoholförbud är att förebygga och förhindra att individer, enskilt och i större samlingar, berusar sig och därefter som en följd av ruset stör den allmänna ordningen och/eller begår brott. Flertalet alkoholförbud är kopplade till tider på dygnet då människor som enbart vill ha picknick vanligtvis inte vistas i parkerna.

De lokala alkoholförbuden ger polisen möjlighet att agera genom att beslagta och förverka alkohol som annars skulle förtäras med ordningsstörningar och brott som konsekvens. Polisen kan även beivra överträdelser av detta alkoholförbud genom att skriva ut böter. Lagstiftningen är till för att förhindra att alkoholrelaterade ordningsstörningar och brott sker.

Att ersätta lokala alkoholförbud med en regel som polisen först kan använda då ett ordningsstörande eller brottsligt beteende i kombination med intag av alkohol är påbörjat har en svagt förbyggande verkan. Polisen eftersträvar att förhindra och förebygga ordningsstörningar och brott istället för att låta dem ske och därefter utreda dem.

Polisregion Stockholm påpekar vidare att straffet för fylleri avskaffades 1975. Nuvarande synsätt och praxis av bestämmelsen om förargelseväckande beteende innebär att berusningen inte anses falla under lagrummet. Detsamma gäller även sådana inslag i en berusad persons uppträdande som typiskt sett har ett omedelbart samband

med berusningen och som visserligen medför att hans tillstånd kan konstateras av utomstående men ändå inte tar sig några mera uppseendeväckande eller störande uttryck. Att införa en bestämmelse att berusning, förvisso i kombination med ordningsstörning, skulle vara straffbelagt bör ställas i relation till intentionen med befintlig övrig lagstiftning.

Aktuell gällande lagstiftning

Polis har möjlighet att avvisa, avlägsna eller omhändertaga personer som uppträder ordningsstörande med stöd av 13 § Polislag (1984:387).

Vidare kan polis rapportera en person för förargelseväckande beteende och avbryta dennes beteende om det enligt 16 kap. 16 § Brottsbalken kan bedömas vara ägnat att väcka förargelse hos allmänheten.

En polis har möjlighet att lämna rapportteftergift jämlikt 9 § andra stycket polislagen (1984:387) om brottet med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet är obetydligt och det är uppenbart att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än böter.

Hot Spots – geografiska platser

Motionen uttrycker att ”Polisens kartor visar att det inte finns något samband mellan alkoholförbud och ordningsstörningar” och ”Enligt polisen är förbuden uddlösa...”.

Detta påstående är något som Polisregion Stockholm inte delar. Flera platser i Stockholm stad som omfattas av alkoholförbud har ordningsproblem. Problembilden på dessa platser är komplex och omfattar både illegalt missbruk, legalt servering av alkohol på serveringsställen samt överträdelser av lokala alkoholförbud.

Alkoholförbuden är inte uddlösa, det är en fråga om hur den lokala polisen använder de legala verktyg som lagstiftaren gett dem och i vilken omfattning polisen kan prioritera resurs att arbeta med problemet.

Polisregion Stockholm anser att det finns ett starkt samband mellan våldsbrott och överkonsumtion av alkohol oavsett geografisk plats och att detta går att utläsa i kartor med kartlagd brottslighet, s.k. ”Hot spots”

Trygghetsskapande åtgärder

I motionen påtalas att ”Alkoholförbud på utpekade platser är dock en åtgärd som inte har stöd som en trygghetsskapande åtgärd.”

Polisregion Stockholm delar inte denna slutsats. Att avskaffa lokala alkoholförbud skulle leda till fler alkoholrelaterade ordningsstörningar och brott. Det kommer även att leda till att polisen begränsas avseende lagstadgad ingripande mot de personer som har ett långt utvecklat missbruk av alkohol och som för andra medborgare skapar en upplevd känsla av otrygghet i det offentliga rummet när dessa personer offentligt missbrukar alkohol och uppträder berusat.

Föreslagen översyn av lokala alkoholförbud

I syfte att tydliggöra de lokala alkoholförbuden för medborgarna samt ompröva befintliga eller inventera eventuellt behov av nya lokala alkoholförbud välkomnar

Polisregion Stockholm en översyn.

Polisregion Stockholm anser inte att syftet med föreslagen översyn ska vara att avskaffa möjligheten att förbjuda alkoholförtäring på geografiskt avgränsade platser i Stockholms stads offentliga miljö

Att polisen kan arbeta förebyggande mot alkoholrelaterade ordningsstörningar och brott är en förutsättning för att kunna upprätthålla god ordning, säkerhet och upplevd trygghet i staden. Lokala alkoholförbud är ett nödvändigt verktyg för detta förebyggande arbete.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Andréa Ström m.fl. (alla M) enligt följande.

1. Att nämnden tillstyrker motionen.
2. Att därutöver anföra följande

Motionen tar upp en frågeställning där en stor majoritet beläggs med ett förbud för att en minoritet inte sköter sig. Detta trots att, precis som förvaltningen skriver, Polisen redan med gällande lagstiftning har möjlighet, rätt och skyldighet att vidta åtgärder för att upprätthålla ordning och ingripa mot människor som stör och skapar otrygghet.

Alkohol är i vissa fall förknippat med våld och andra negativa sociala följder. Samtidigt blir de flesta människor inte våldsamma med en mindre mängd alkohol i kroppen. En stilla picknick i solen med ett glas rosé förvandlar inte per automatik gemene man till våldsverkare.

Vi vill att Stockholm ska vara en grön och öppen stad, där människor ska ha möjlighet att umgås och ha trevligt på våra allmänna ytor. Ett generellt alkoholförbud i stadens parker skulle innebära att människor i större utsträckning väljer att stanna hemma och dricka under mindre kontrollerade former än om de vistas bland andra i en social miljö. Risken blir då större att alkoholen snarare missbrukas än brukas. Vi anser därför att ett generellt alkoholförbud är kontraproduktivt och bör avskaffas.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Ersättaryttrande gjordes av Erik Sihlberg (C) enligt följande.

Skärholmen ska vara en trygg stadsdel och det är viktigt att polisen kan ingripa mot de som missköter sig. Skärholmen ska också vara en tillgänglig stadsdel där medborgarna kan njuta av våra gemensamma utrymmen, inte minst stadsdelens parker och grönområden. Det är orimligt att skötsamma stockholmare inte kan ha en picknick och ta ett glas vin i anslutning till kvällsbadet på stadsdelens badplatser. Vidare så skapar de olika lokala alkoholförbuden ett rörigt system, och det vore betydligt bättre att använda sig av modellen som ex Malmö stad använder sig av. De som sköter sig får dricka alkohol i parkerna men de som inte sköter sig har polisen möjlighet att ingripa mot. Dagens alkoholförbud skapar inte heller ökat trygghet, utan riskerar istället att leda till att problemen flyttar vidare till en annan plats.

På grund av den eftersatta patrulleringen av säkerhetspersonal och polis så är det idag i stort sett fritt fram bryta mot alkoholförbudet, och skötsamma kommer inte

aktivt att prioriteras när ordningspersonal väl är på plats, men i ljuset av att antalet patrullerande poliser och vakter kan väntas öka inom några år, så finns anledning till oro. En rättssäker regelefterlevnad riskerar att drabba dem som sköter sig, och därför måste nuvarande regler ändras till något som faktiskt är rimligt även i ljuset av en resursstark polisiär närvaro. Motionens förslag till översyn syftar just till en sådan förbättring.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Christoffer Järkeborn m.fl. (alla M), enligt följande.

1. Att ställa sig bakom motionen om att se över stadens lokala alkoholförbud
2. Att därutöver anföras

Södermalm ska vara en trygg stadsdel och det är viktigt att polisen kan ingripa mot de som missköter sig. Södermalms ska också vara en tillgänglig stadsdel där medborgarna kan njuta av våra gemensamma utrymmen, inte minst våra parker. Det är orimligt att skötsamma stockholmare inte kan ha en picknick och ta ett glas vin i vissa parker där alkoholförbud råder. De olika lokala alkoholförbuden skapar också ett rörigt system, det vore betydligt bättre att använda sig av modellen som ex Malmö stad använder sig av. De som sköter sig får dricka alkohol i parkerna men de som inte sköter sig har polisen möjlighet att ingripa mot. Dagens alkoholförbud skapar inte heller ökat trygghet, utan riskerar istället att leda till att problemen flyttar vidare till en ny plats istället.